

Motion till riksdagen 2009/10:Ub352

av Börje Vestlund och Carin Runeson (s)

Sex- och samlevnadsundervisning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning i sexualundervisning på lärarutbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling av lärare.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisning och forskning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om litteratur i skolundervisning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisning och läroplanen.

Motivering

Skolans sex- och samlevnadsundervisning diskuteras ofta. Många gånger handlar det om skolans tillkortakommanden. Sex- och samlevnadsundervisningen behöver alltid förbättras, och den måste alltid utvecklas.

Sex är i grunden något positivt. Det är en viktig del av livet och något som ungdomar ska uppmuntras till att utforska. Samtidigt är det något som alla måste ta ansvar för. Det måste ske med respekt och på alla parter lika villkor. Alltför många gånger förknippas sex med skam och skuld, och långt ifrån alla har bara positiva erfarenheter av sex. Många gånger händer det att någon utnyttjas, och ibland sker det mot någons vilja. Undersökningar visar att var tionde flicka vid något tillfälle haft sex mot sin vilja.

Sex innebär ibland risker och kan förknippas med sexuellt överförbara sjukdomar, men det går att minimera riskerna genom att använda skydd. Idag ökar spridningen av könssjukdomar. Antalet fall av klamydia har på vissa platser i Sverige ökat med drygt 30 procent jämfört med föregående år, och antalet rapporterade fall av hiv har inte varit så högt på 20 år. Detta sker inom

Fel! Okänt namn på

en ny generation ungdomar som har en annan attityd till säkert sex. Alltfler ungdomar struntar i att använda kondom.

Sexualundervisningen ska utmana och ifrågasätta de fördomar som eleverna tros bära på. Jämställdhet mellan könen ska förordas, och i en öppen anda ska homosexualitet och andra skillnader mot heteronormaliteten diskuteras. En obligatorisk och saklig sexualundervisning är en förutsättning för fortsatt god och allsidig undervisning både om homosexualitet och sexuellt överförda sjukdomar samt mot fördomar.

För att vi ska nå dit måste skolan få möjligheter till det. Skolan har en central betydelse för att ge barn och ungdomar kunskap och för att bearbeta värderingar. Sverige omtalas ofta internationellt och ses som ett föredöme beträffande skolans sex- och samlevnadsundervisning. Det borde stimulera oss att fortsätta ligga i fronten.

Sex- och samlevnadsundervisningen har varit obligatorisk i den svenska skolan under lång tid, men fortfarande ingår inte kunskapsområdet som obligatorium i de pedagogiska utbildningarna. Sexualitet och samlevnad kan vara känsligt att undervisa om, och många lärare tycker att området är svårt. Ämnet kräver att man är förberedd, liksom att det måste börja ses som ett ämne likvärdigt med andra. Därför måste undervisningen på lärarhögskolorna och i de pedagogiska utbildningarna förbättras och omfatta fler.

Eftersom det finns lärare som inte har någon tidigare kunskap om sexualundervisning och för att främja kompetensutveckling i skolorna måste det finnas tillgång till fortbildning, metodutveckling, handledning och materialstöd.

Liksom i många andra frågor kan också skolan ta till sig de erfarenheter och kunskaper som frivilligsfären besitter. Därför är det lämpligt att man kring sex- och samlevnadsundervisning samarbetar med RFSU och RFSL.

Dessutom behöver vi stimulera forskning om skolans sexualundervisning. Det behövs bättre kunskap om vilka metoder som används och hur samt om vad de har för inflytande på elevers tänkande om sexualitet och samlevnad. Vi behöver veta vad som fungerar för vem, vilka budskap undervisningen ger, hur eleverna uppfattar undervisningen och vilka resultat den ger.

Mycket kan också göras på lokal nivå. Enskilda skolor, stadsdelar och kommuner bör stödjas att genomföra större eller mindre metodutvecklingsprojekt för att förbättra skolans sex- och samlevnadsundervisning.

Ett exempel på undersökningar som gjorts på området är RFSL Ungdoms undersökning av biologiböcker som används i skolundervisningen. Undersökningen ledde till att vissa åtgärder vidtogs. Olämpliga böcker togs bort, men inte alla. Dessutom har medier vid ett flertal tillfällen rapporterat att olämpliga och otidsenliga biologiböcker fortfarande finns kvar. Då har undersökningen spelat en stor roll som referens. Tyvärr används fortfarande olämpliga böcker i sexualundervisning. Därför bör vi se över en lagskärpning på området.

Jämställdhetsperspektivet och frågor om genus bör integreras i all undervisning, men det är särskilt viktigt att de båda perspektiven utvecklas inom sex- och samlevnadsundervisningen.

Fel! Okänt namn på

För att vi ska nå fram bör skrivningarna i läroplanerna och kursplanerna om sexualitet och samlevnad bli tydligare. Det är ett ämnesövergripande kunskapsområde. Styckena i läroplanen om och målen med sex- och samlevnadsundervisningen är i stort bara beskrivna i biologiämnet. Undervisningen är fortfarande mest inriktad på biologiska aspekter på sexualitet. Biologin är både en självklar och en viktig del i sex- och samlevnadsundervisningen, men den är vare sig mer eller mindre viktig än andra aspekter, såsom exempelvis historiska och sociala.

Stockholm den 30 september 2009

Börje Vestlund (s)

Carin Runeson (s)